

SZÍNHÁZI ESTÉK

Walpurgis-éj

Az alkoholisták végállomása: a zárt osztály

MTI-FOTÓ

Színhagyott világ *Gothár Péter* meséinek terepe. Vásott anyagok. Málló vakolatú csempeházak. Napszitta, elhordott ruhák. Elhasznált életek. Kedvvel időz Oroszországban: a Nyikolaj Vasziljevics Gogol és Alja Rahmanova közötti költészeti skálán, a *Szerelem, cseka, halál* és *A bécsi tejesasszony* című jól csúszó leplezések Svájcban élt írónője és a fantasztikus rémlátomások költője közötti félúton. A Kato- na József Színházban pénteken az alkoholban elmerülő szovjet- birodalom szamizdatsztárja, Vennyegyikt Jerofejev szindarabját kerítette színre: *Walpurgis-éj, avagy a kövendég léptei* címmel. Jerofejev az ellenzéki ivás, a szeszbe emigrálás szakirója volt. *Moszkva-Petuski* című regényében nem Csicsikov utazza keresztül a birodalmat holt lelkekért, hanem személyesen az író magukat halálba ivó lelkekkel. Jerofejev nem fült bele a vodka- tengerbe, mint Vampilov. A rák végzett vele. Nem engedték ki Párizsba műtétre. Meghalt gégerákban, mint egy különös nyelvi tehetségű alkalmi segédmunkás.

A *Walpurgis-éj* helyszíne az alkoholisták végállomása: a zárt osztály. (A vigasztalan teret a rendező tervezte *Szabolcs János*sal.) Tarka egyszínűségben tenyésznek itt maguknak a társadalommal különbekét ivók. *Garay József* mindvégig beszédes némasággal fekszik a hátán.

Kétszer mozdul csak. Egyszer bögréjét nyújtja a metilalkohol- lért. Másodjára agonizál és exi- tál. *Varga Zoltán* zsebéből kefé- t húz elő és lopva megigazít ősz társa haján egy tincset. Többnyire vadul magába zárkózik. *Hollósi Frigyes* is túljutott már a közlés kényszerén. Magába fordul súlyos jelenléttel nyomaté- kosítja az orvosi éjjeli menedék- hely végjátékát. *Kun Vilmos* maga a megtestesült riadalom. Érdeklődéssel nézi a közönség *Rajkai Zoltán*, *Stohl András*, *Molnár László*, *Dévai Balázs*, *Lengyel Ferenc*, *Hevér Gábor* fáradhatatlanságát, színészi le- leményeit, ismétlődő moti- vumait. Figyelemre méltó *Fekete Ernő* dosztojevskijes szelidség- gü, de ütni is tudó költője. Jel- entős előrelépés a fiatal színész pályáján, még ha alakja utóbb belevész is némileg a túlpoentí- rozásokba.

Poént keres a társulat minden mondatban. Van is, de az lírai és bölcséleti. Értéküket némileg túlharsogják a tarka színek. Az előadás két gyengéjével függ ez össze. A hajszolt sebesség meg- fesszja az előadást drámai érde- kességétől. Azért érzik hossza- dalmasnak a nézők, mert kevés benne a belső szünet, az értékes csend, az előfogalmazó gondol- kodás. Az ápoltak, de különösen az ápolózemélyzet árnyalatlan. *Végyvári Tamás* önmagát túl- kiabáló főorvos, *Olsavszky Éva*

durva, közönséges ápolónő, *Kiss Eszter* túlhangsúlyozottan kö- zönyös. *Söptei Andrea* már ár- nyaltabb, *Szabó Győző* jó és fin- nom maszokban rémisztően ha- talmaskodó szolgál. Az előadást záró hangoskodása rendezői megoldatlanság. (Erős hatású *Selmezi György* kísérezője. A záróötletként fölcattanó Ének az esőben nem túlságosan mély gondolat.)

Az előadás másik problemati- kus pontja a fordítás (*Baka Ist- ván* munkája.) Sűrű Puskin- utalásokkal teli a szöveg. Lev Gurevics egy alkoholista Anye- gin. Időnként versben beszél. A színésznek azért kell skandálni, mert költőileg nem elég erősek a mondatok. Vannak a darabban durva klapanciák is, gúnydalok. Valamint a széthulló elmék böl- cselkedései, nagypolitikai hetet- havat összerántó, önmegfogal- mazó balgaságai. Mintha Cso- konai Karnyónéjának tót bolti- szolgája kommentálná békané- zetből a világot, vagy Parti Nagy Lajos széthullottságában is erős nyelvi romlás virágai vi- ritanának. A mondott szöveg le- egyszerűsíti Jerofejev többeme- letes költői szövegét.

Berzsenyi Krisztina jelmez- tervező a mosástól kifakult, használatban elvált frottirkö- penyeknek valóságos tűzijáté- kával él. Jellemez, karikíroz, né- hol a mozgást követve szárnyal.

M. G. P.